

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност: Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли).

Автор на дисертационния труд:

Анелия Георгиева Ставрева, редовен докторант на към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Стратегия за управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия“

Изготвил становището: проф. д-р Иванка Милкова Костова, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност Икономика и управление

определена за член на научното жури със заповед № РД- 16/520 от 22.04.2025 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Лозаро-винарският сектор като пазарна структура се подчинява на принципите на пазарната икономика. Това налага на бизнес организациите в този сектор да се конкурират както за ресурси, така и за клиенти на пазара, което води до честата поява на вътрешно структурни конфликти, така и на такива между отделните бизнес организации. Включването на страната ни към Общият пазар на вино и нейното пълноправно членство допринесе до ускорено развитие на сектора чрез предоставяне на финансова помощ в рамките на Общата селскостопанска политика (ОСП). Все повече се говори за неравноправен достъп до субсидии, която поражда усещане за несправедливост и неравноправие. Този конфлектогенен фактор оказва силно влияние върху управлението на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия.

Всички тези факти, аргументират актуалността на темата на дисертационното изследване.

Основната теза на дисертационния труд, която се защитава е, че *появата на конфликти в лозаро-винарските предприятия е неизбежна, което изисква стратегическото управление на тези конфликти чрез изучаване и контролиране на основните източници на конфликти. Основни източници на конфликти в лозаро-винарските предприятия са мотивацията на персонала, етиката и морала на фирмените сътрудници, стилът на ръководство, ограничеността на ресурсите, ефективността на комуникациите, вида*

организационна форма, груповата динамика на екипите, системата за стимулиране на персонала и системата за контрол в предприятието.“

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Правилно формулираните цел, задачи, обект и предмет на изследването пряко кореспондират с защитаваната в дисертационния труд теза.

Целта на дисертационния труд е да се изследват източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия и да се предложат инструменти за стратегическо управление на конфликтите в тези бизнес организации.

Постигането на набелязаната цел се осъществява, чрез разрешаването на следните **изследователски задачи**:

- Изучаване на конфликта като социално-икономическа категория, важна за стратегическото управление на предприятието;
- Разработване и тестване на научно-обоснован методологически подход за анализ и оценка на източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия;
- Анализ и оценка на източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия;
- Диагностициране на състоянието на конфликтогенната среда, в която функционират лозаро-винарските предприятия;
- Формулиране на модел за стратегическо управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия.

Обект на изследване са лозаро-винарските предприятия, регистрирана на територията на Република България, които са действащи към момента на провеждане на изследването.

Предмет на изследване са всички фактори, които се определят като източници на конфликти в лозаро-винарските предприятия.

Методите, които се използват при организиране на научното изследване са: Системен анализ, Ситуационен анализ, Диагностичен анализ, Статистически методи, Конструктивният метод и др.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд се състои от въведение, изложение в три глави, заключение и използвана литература. Дисертационният труд е в общ обем на 134 страници. Анализът в дисертационното изследване е онагледен чрез 2 таблици и 45 фигури.

Във **въведението** на дисертационния труд са представени мотивите за избор на темата, както и аргументите, които защитават необходимостта и актуалността на дисертационното изследване. Представено е кратко резюме на факторите определящи конфликтите в бизнес организациите и в частност в лозаро-винарските предприятия в България.

Глава първа. Методически подход за анализ и управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия

В тази част на дисертационния труд е направен литературен анализ на факторите, определящи появата на конфликти в бизнес. Изучава се холистичната

същност на конфликта като явление в тези стопански организации. Конфликтът е обект на изследване както от страна на психологията, така и от теорията на стопанското управление. В тази част на дисертационния труд се определя същността на конфликта като явление и процес стъпвайки на основни постановки в психологията и теорията на стопанското управление.

Глава втора. Анализ на източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия

В тази глава на дисертационния труд са изложени основните констатации относно източниците на конфликти в изследваните предприятия на база проведеното анкетно проучване. Анализирани са общо 10 фактора, които са заложили в аналитичния модел на изследването

Глава трета. Стратегически анализ на факторите и дефиниране на модел за стратегическо управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия

В тази част на дисертационния труд е извършен стратегически анализ на източниците на конфликти в изследваните предприятия. След което се профилира стратегия за управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия и се дават насоки за управление на конфликтите в тези организации.

Заклучение

В заключението се обобщават основните изводи от проведеното изследване и се дава прогноза за методите и подходите за управление на конфликтите в лозаро-винарските предприятия в бъдеще.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторантката е реализирала задълбочено научно изследване.

Използваните литературни източници са на български и английски език и интернет базирани източници.

Оценката ми за структурата и съдържанието на дисертационния труд е положителна. В него са включени и съчетани научни знания и практически подходи за разрешаване на проблемите. Налице са доказателства, че докторантът може да извършва самостоятелни научни изследвания, да прави изводи и да обосновава предложения за решаване на проблемите.

Анализът на дисертационния труд, на използваните в него средства за научно изследване формира убеждението, че в дисертационния труд са налице достатъчно доказателства за научни и приложни приноси.

Считам, че приносите посочени в Справката за приноси на дисертационния труд отразяват постигнатото в него.

5. Приноси на дисертационния труд.

Приемам справката за приносите, приложена към дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните **приносни моменти** с научен и приложен характер:

- Изяснена е същността на конфликтите и тяхната роля в стратегическото управление на лозаро-винарските предприятия;

- Формулирана и обоснована е обективна методологическа рамка за анализ и оценка на източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия;
- Анализирани са източниците на конфликти в лозаро-винарските предприятия в България;
- Предложена е стратегия за управление на конфликтите в лозаро-винарското предприятие, както и са отправени конкретни препоръки за ефективно управление на конфликтите в изследваните предприятия.

7. Критични бележки и въпроси.

Препоръката ми към докторантката е да продължи да работи по проблемите, свързани с управлението на конфликти в лозаро-винарския сектор.

8. Публикувани статии и цитирания.

Представените публикации (3) на докторантката са отражение на резултатите от теоретичните и емпирични изследвания в дисертационния труд.

Проведеното дисертационно изследване, получените резултати, публикациите по дисертацията и формулираните приноси са лична заслуга на докторанта.

Авторефератът е в обем от 39 страници и е разработен съгласно изискванията, отразява вярно основните резултати, постигнати в дисертацията и дава вярна представа за съдържанието и качеството на дисертационния труд.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторантката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Анелия Георгиева Ставрева образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност: Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли).

Дата: 05.2025
гр. Пловдив

Изготвил становището:
(проф. д-р Иванка Костова)